

անցյալի եւ է՛լ ավելի գեղեցիկ գալիքի մասին: Ի.Գրիշաշվիլին, Ի.Իմեդաշվիլին պահանջում են Սայաթ-Նովայի վրացերեն բանաստեղծությունների հրատարակություն՝ առանձին գրքով...

...100 տարի է անցել, բայց թարմ է հիշողությունը... Եվ թարմ է, քանզի սրտի ու սիրո, նվիրումի ու մեծարումի, հպարտության ու գնահատանքի հիշողություն է այն... Ու հենց դա էլ ստիպում է օրնօրի, տարեցտարի ավելի ու ավելի խաստրեն՝ շքեղաշուք, հյուրերով ու տեղացիներով, միով բանիվ միասնական երկրպագությամբ անցկացնել ժողովրդի կողմից այնքան սիրված եւ ընդունված տոնը, որ չի ունենա վախճան, քանի դեռ կա Թբիլիսին... Քանի դեռ կա սերը... Իսկ սերը անմեռանալի է... Դարեր էլ անցնեն: Սերը ջնջում է ժամանակ, սահման, տարածություն, պատնեշ... Սերը բացում է ճամփաները բոլոր ու իր գիրկը բերում բոլորին... Բոլոր նրանց, ով լավ գիտե սիրո գինն ու արժեքը... Ու այս անգամ էլ ահա բերեց իր գիրկը հավաքեց բոլորին քանքարը Սայաթ-Նովայի, նրա՝ սիրո, նրա՝ մոգական խոսքի ուժը:

Ուրիշ սերունդ ու մարդիկ կազմակերպեցին, բնական է, այս անգամ Վարդատոնը Թբիլիսիի քաղաքապետարանը, «Հայարտունը», Վրաստանում ՀՀ դեսպանությունը, գրողների «Վերնատուն» միությունը, Հայ Առաքելական եկեղեցու Վիրահայոց թեմը, Թբիլիսիի Հայոց թատրոնը: Ուրիշ կազմակերպություններ օժանդակեցին իրագործելու միջոցառումը՝ Հայաստանի Սփյուռքի, Մշակույթի նախարարությունները, «Հայարտան» հոգաբարձու խորհուրդը, գործարարներ նաեւ: Նրանք նախ պատարագին մասնակցեցին, որ Սուրբ Էջմիածին եկեղեցում (Սուրբ Գեւորգ եկեղեցին վերանորոգվում է) մատուցվեց, ապա եւ տոնահանդեսին՝ հոգեւոր դասը՝ Վազգեն եպիսկոպոս Միրզախանյանի գլխավորությամբ, Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Ռուսլան Պողոսյանը, Վրաստանում Հայաստանի Հանրապետության գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Վահագն Աֆյանը, Բաթումիում ՀՀ հյուպատոս Արամ Գրիգորյանը, «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբուրջյանը, Թբիլիսիի պետհայդրամայի թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Արմեն Բայանդուրյանը, բանաստեղծ, ՎԳՄ փոխնախագահ Բաղաթեր Արաբուլին, հայաստանյան պատվիրակության անդամները՝ Մովսես Մանուկյանը, բանաստեղծներ Գագիկ Դավթյանը, Վառլեն Ալեքսանյանը, Շանթը ...

Ու Գորգասալի հրապարակը, հենց Սայաթ-Նովայի հուշակոթողի (բացվել է 2008 թվականին)՝ մոտ տեղադրված բացօթյա բեմահարթակը դարձավ մի հոգեբուխ խոնարհում Սայաթ-Նովային...

Ու խո՛սքը հնչեց նախ... Եվ այդպես էլ պիտի լիներ, քանզի Սայաթ-Նովայի իսկ համոզմամբ՝ «Մարթ իր խոսկով կու ճանաչվի, զուգե Շահի վագիր շինին»... Եվ հետո՝ ի սկզբան էր Բանը... Հայ ու վրացի գրողները իրենց ելույթներում նորովի պատվանդանի վրա կանգնեցրին անմահ Փիլիսոփային ու Պատգամախոսին, Աստվածային Սիրո երգչին... Խոսք առան Վրաստանի ու Հայաստանի գրողների միության նախագահներ՝ Մաղվալա Գոնաշվիլին ու էդվարդ Միլիտոնյանը, «Վերնատուն» միության նախագահ Ժորա Սնիսյանը, թարգմանիչ Գիվի Շահնագարը, վրացի բանաստեղծ Բադրի Քուրթաթելաձեն, Անահիտ Բոստանջյանը:

Ապա եւ Վարդատոնը հայերեն ու վրացերեն լեզուներով վարող, «Հայարտան» տնօրեն Լեւոն Չիդիյանն ու երգչուհի Աննա Պողոսովան բեմահարթակ հրավիրեցին միջոցառման գեղարվեստական մասի մասնակիցներին... Տոնահանդեսի այդ մասը բացեց վերջին մի քանի տարիներին «Վարդատուն» մասնակցող, Հայաստանի Հանրապետության ռադիոյի «Սայաթ-Նովայի» անվան պետական վաստակավոր համույթը՝ պրոֆեսոր Թովմաս Պողոսյանի ղեկավարությամբ: Եվ նորից սիրո եւ բարեկամության հիմնը թելածեց Թբիլիսիի կյուրիոսային Մեդյանում, վերջստին սայաթնովյան երգն ու տաղը տարածվեց հայերեն եւ

վրացերեն՝ Պետրոս Ադամյանի անվան պետհայդրամայի թատրոնի դերասանների, անհատ երգիչների ու ասմունքողների, «Քսովրելեբի» համույթի, Հայաստանի եւ Վրաստանի տարբեր վայրերից ժամանած կատարողների շնորհիվ:

Ու ծավալվեց հորձանքը վարար՝ սայաթնովյան հրաշք մեղեդիների՝ երգով նվագով... ասմունքով պարով, դուդուկով, դիլիով, քամանչով... Ու ժողովուրդը հա՛ ծափահարեց նրան՝ սրտով, երգով, պարով, ձեռք ու ոտքով... Ժողովուրդը... խա՛լխը, որի համար, ինչպես ինքն է խոստովանել, «խալխի համար կինք մաշեցի, ջան տըվի»:

Ու Սայաթ-Նովա՝ խաս Անհատի էությանը հարիր էլ, ինչպես ինքն է ասում, «Սայաթին խաս, Նովային խաս, ցեղըն խաս», 100-րդ Վարդատոնն էլ խաս կայացավ՝ «Խաս Արարչեն խաս պատկիրըն խաս տըրվեց»... Ու դեռ քանի՛ հարյուրներ պիտի կայանա այն... Թող որ, ինչպես մեծ Բանաստեղծն է ասել, «ուրիշ գարուններով, ուրիշ վարդերով, ուրիշ բաղերով ու բլբուլներով-ուրիշ յարերով ու սիրեկաններով» բայց պիտի կայանա... Ու կկայանա՛... Քանզի Սայաթ-Նովան, ճշմարիտ Բանաստեղծ է ու ճշմարիտի քարոզիչ, իսկ իր իսկ խոսքերով ասած՝ Կրակ էլ տաս, ճշմարիտին մահ չըկա...

□□□□□□ □□□□□□□□□□